

אָמְרוּ לוֹ, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מָה טִיבוֹ שֶׁל אָדָם
זֶה, מָה אָנוּשׁ פִּי תִזְכְּרֵנוּ.

דָּבָר אַחֵר נַעֲשֶׂה אָדָם, ר' בּוּטָא בִּשְׁם ר' בּוֹ
אָמַר, חֲזַרְנוּ עַל כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה, וְלֹא
מִצִּינוּ שְׁנִיתִיעֵץ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם
הַמְּלָאכִים לְעוֹלָם, עַל שׁוֹם דָּבָר מִכָּל מָה
שֶׁהוּא צָרִיף לַעֲשׂוֹת.

וְעוֹד מִצִּינוּ שָׁאִין לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה שְׁמִשְׁיָגִים
לְדַעֲתוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּכְשֶׁהֵם
רָצִים לְהִשְׁיג, מִיָּד חוֹזְרִים לְאַחֹר מִהִשְׁגָּתָם,
כְּהִדִּין קִנְבוּסָא דְקוֹנָאֲרִי, דְּפָרַח וְחוֹזֵר לְדוּף
דְּשָׂאֲרִי. כִּף הֵם, עַד שְׁחוֹזְרִים וְאוֹמְרִים (יחזקאל
ג יב) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

וְעוֹד אָמַר רַבִּי בּוּטָא, מִצִּינוּ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא בָּרָא אֹר הָרָאשׁוֹן, וּבָרָא מְזָה הָאֹר
שָׂאָר הַמְּשֻׁמָּשִׁים שְׁלֹו. אִם הָאֹר הָרָאשׁוֹן
שֶׁנִּבְרָא בַּתְּחִלָּה, לֹא נִתְּיָעֵץ עִמּוֹ, כְּשֶׁרָצָה
לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ שָׂאָר צְבָאוֹתָיו, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל
שֶׁכֵּן אָדָם לְהַכֵּל דְּמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִנֵּחַ לְרַבִּי בּוּטָא דַּעַם מֵאֲרִי
מִתְנִיתָא שְׁוִי מְדוּרִיָּה. אָמַר ר' בּוּטָא,
אֲנִי לֹא זָכִינָא לְמַהוּי מְדוּרָאִי עֲמַהוּן, אָבֵל
קוֹשִׁיא הָיָה דִּידְהוּן.

וּפִירוּקָא שְׁמַעְנָא, דָּאֵמַר רַבִּי בּוֹ, כְּהִדִּין מְלָכָא
דִּיהוּה שְׁלִיטָא עַל כָּלָא, וּבְעִי לְאַחֲזָאָה
גְרָמִיָּה דְכָלְהוּ פְּלִילֵן בִּיָּה, וְהוּא כָלָא. עֲבִיד
גְרָמִיָּה פְּלִישָׁן דְּסִגִּיאִין. כִּף קוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא,
הוֹאִיל דְּבְעִי לְאַחֲזָאָה דְּכָל עֲלָמָא דִּידִידָהּ, פְּלִיל
כּוֹלָא בִּידִידָהּ, וְאָמַר לִישָׁן דְּסִגִּיאִין, לְאַחֲזָאָה
דִּיהוּא כּוֹלָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי קָלָא מִן רַמִּיָּא
שְׁמַעְתָּא מֵהָאִי, אִימָא דִּיהוּה שְׁפִיר, דִּלָּא
אֲתִישָׁבָא בְּלָכָאִי הָאִי פִירוּקָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אָתָא לְטַבְרִיָּא לְמַדְבִּי

אָמְרוּ לוֹ: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מָה
טִיבוֹ שֶׁל אָדָם זֶה, מָה אָנוּשׁ פִּי
תִזְכְּרֵנוּ?

דָּבָר אַחֵר נַעֲשֶׂה אָדָם, רַבִּי בּוּטָא
בִּשְׁם רַבִּי בּוֹ אָמַר, חֲזַרְנוּ עַל כָּל
הַתּוֹרָה כְּלָה וְלֹא מִצִּינוּ שְׁנִיתִיעֵץ
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם הַמְּלָאכִים
לְעוֹלָם עַל שׁוֹם דָּבָר מִכָּל מָה
שֶׁהוּא צָרִיף לַעֲשׂוֹת.

וְעוֹד מִצִּינוּ, שָׁאִין לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה
שְׁמִשְׁיָגִים לְדַעֲתוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וּכְשֶׁהֵם רָצִים לְהִשְׁיג,
מִיָּד חוֹזְרִים לְאַחֹר מִהִשְׁגָּתָם,
כְּמוֹ עוֹף הַנֶּקְרָא קִנְבוּסָא דְקוֹנָאֲרִי
הַזֶּה, שְׁפּוֹרַח וְחוֹזֵר לְמָקוֹם שֶׁהוּא
שׁוֹרָה. כִּף הֵם, עַד שְׁחוֹזְרִים
וְאוֹמְרִים (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה'
מִמְּקוֹמוֹ.

וְעוֹד אָמַר רַבִּי בּוּטָא, מִצִּינוּ
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּרָא הָאֹר
הָרָאשׁוֹן, וּבָרָא מְזָה הָאֹר שָׂאָר
הַמְּשֻׁמָּשִׁים שְׁלֹו. אִם הָאֹר
שֶׁנִּבְרָא בַּתְּחִלָּה לֹא נִתְּיָעֵץ עִמּוֹ,
כְּשֶׁרָצָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ שָׂאָר
צְבָאוֹתָיו, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן (תהלים
קמד) אָדָם לְהַכֵּל דְּמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִנֵּחַ לְרַבִּי בּוּטָא,
שְׁעַם בְּעַלִּי הַמְּשֻׁנָּה שֶׁם אֶת
מְדוּרוֹ. אָמַר רַבִּי בּוּטָא, אֲנִי לֹא
זָכִיתִי שִׁיְהִיָּה מְדוּרָאִי עֲמַהֵם, אָבֵל
הַקְשִׁיא הִיָּתָה שְׁלָהֵם.

וְתַרְוִין שְׁמַעְתִּי שְׁאָמַר רַבִּי בּוֹ,
כְּמִלָּךְ הָיָה שְׁהִיָּה שׁוֹלֵט עַל הַכָּל,
וְרָצָה לְהִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ שְׁכָלָם
כְּלוּלִים בּוֹ וְהוּא הַכָּל, עָשָׂה עֲצָמוֹ
כְּלִשׁוֹן רַבִּים. כִּף הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, הוֹאִיל וְרָצָה לְהִרְאוֹת שְׁכָל
הָעוֹלָם שְׁלֹו, כָּלֵל אֶת הַכָּל בִּידּוֹ,
וְאָמַר לִשׁוֹן רַבִּים לְהִרְאוֹת שֶׁהוּא
הַכָּל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם קוֹל
מְמֻרָמִים שְׁמַעְתִּי מְזָה, אָמַר
שְׁהִיָּה יָפָה, שָׁאִין הַתְרוּץ הָיָה
מִתִּישָׁב בְּלָכִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי בָא לְטַבְרִיָּה

לטהר את כל שוקי טבריה, ראו אותו רבי פנחס ורבי בא ורבי יצחק. אמרו: עד מתי נשב בקיום אחד ולא נוכל ללכת? אמרו: הנה מבצלי המשנה כאן, נשאל לפניו.

בא לשם רבי אבהו. אמר לו: אם לא נשמע דבר זה, הרי יפתח פיהם של המינים בפסוק הזה. אמר לו: יאמר לנו מר את עקר הפסוק הזה. אמר לו: מה הוא? אמר לו: זה נעשה אדם בצלמנו כדמותנו.

אמר רבי שמעון, כתוב (ישעיה מב) החרשים שמעו והעורים הביטו לראות. וכי לעורים ולחרשים אמרה התורה את זה? אלא עורים, שהם עורים בתורה, שדרך הישר לפניהם, והולכים ארחות עקלקלות פעורים, ולא יודעים את עקר הדבר. הפסוק הזה נגזר במשנה שלנו, וכך גזרנו.

בשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, המים היו העקר של הכל, וממים השתיל את כל העולם. ועשה הקדוש ברוך הוא שלשה אמונים שיעשו את אמונתו בעולם הזה, ואלו הם: שמים, וארץ, ומים. ועל ידי אלו נברא כל מה שבבעולם הזה. והזמין את שלשת אלו, את כל אחד מהם, להוציא בריות שצריך לעולם. הזמין את המים. אמר להם: אתם תוציאו את הארץ מתחתיתכם, ואתה לך תתכנס למקום אחד. והמים עשו כן. זהו שכתוב (בראשית א) יקוו המים.

קרא לארץ. אמר לה: את תוציאי ממך בריות, בהמות וחיות וכדומה להם. מיד עשתה כן. זהו שכתוב (שם) ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה.

קרא לשמים. אמר להם: אתם

לכל שוקי טבריה, חמו ליה, ר' פנחס ורבי בא ורבי יצחק. אמרו, עד אימתי ניתב בקיימא חדא, ולא ניכול למהך. אמרו, הא מארי דמתניתין הכא, נשאל קמיה.

אתא רבי אבהו תמן, אמר ליה, אי לא נשמע מלה דא, הא אתפתחנא פומהון דמינאי בפסוקא דא. אמר ליה, לימא לן מר (דף כא ע"א) עיקרא דפסוקא דא, אמר ליה מאי הוא. אמר ליה האי נעשה אדם בצלמנו כדמותנו.

אמר רבי שמעון, כתיב (ישעיה מב יח) החרשים שמעו והעורים הביטו לראות. וכי לעורים ולחרשים אמרה תורה האי. אלא עורים, שהם עורים בתורה, שדרך הישר לפניהם, והולכים ארחות עקלקלות פעורים, ולא ידעון עיקרא דמלתא. האי פסוקא אתגזר במתניתא דילן, והכי גזרנא.

בר ברא קודשא בריך הוא עלמא, הוה עיקרא דכלא מיא, ומן מיא אשתיל כל עלמא. ועבד קודשא בריך הוא תלתא אומנין, דינעבדון אומנותיה בהאי עלמא, ואלין אינון: שמיא, וארעא, ומיא. ועל ידי דאלין, אתברי כל מה די בעלמא דין.

וזמין לאלין תלתא, לכל חד מנהון, לאפקא ברייתא דצריך לעלמא. זמין למיא, אמר ליה את אפיק לארעא דתחותך, ואת זיל אתכניש לאתר חד, ומיא עבד כן, הדא הוא דכתיב, יקוו המים.

קרא לארעא, אמר לה, את אפיק בריין מינה, בעירין וחיותן וכדדמי לון, מיד עבדת כן, הדא הוא דכתיב, ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה.

קרא לשמים, אמר לון, אתון אבדילו בין מיא

הַבְּדִילוּ בֵּין מִים לְמִים. עָשׂוּ כֵן.
זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שם) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת
הַרְקִיעַ. קָרָא לָאָרֶץ. אָמַר לָהּ:
הוֹצִיָּאִי דְשָׁאִים וְעֹשְׁבִים וִיבּוֹלִים
וְעֹצֵי הַשָּׂדֶה. מִיָּד מָה פָּתוּב בָּהּ?
(שם) וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׁא עֹשֵׁב
מִזְרִיעַ זָרַע.

קָרָא כִּמוֹ כֵּן לְשָׁמַיִם. אָמַר לָהֶם:
יִהְיוּ בָכֶם אוֹרוֹת וּמֵאוֹרוֹת לְהָאִיר
עַל הָאָרֶץ, זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שם) יִהְיֶה
מֵאֶרֶת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. קָרָא כִּמוֹ
כֵּן לְמִים. אָמַר לָהֶם: אַתֶּם תּוֹצִיאוּ
רֶמֶשׂ שֶׁל דְּגִים וְעוֹפוֹת וְכַדּוּמָה
לָהֶם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שם) יִשְׂרָצוּ
הַמִּים שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְעַל יְדֵי
שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה כָּל מַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית, כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִינוֹ.
בְּשָׁבָא הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי, כָּלֵם הָיוּ
מִזְמָנִים לְבָרָא כִּמוֹ שָׁאָר הַיָּמִים.
אָמַר לָהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:
שׁוּם אֶחָד מֵכֶם לֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת
הַבְּרִיָּה הַזֹּאת לְבִדָּה כִּמוֹ שָׁאָר כָּל
הַבְּרִיּוֹת שֶׁהָיוּ עַד כָּאן, אֲלָא כָּלֵכֶם
תִּתְחַבְּרוּ יַחַד, וְאֲנִי עִמָּכֶם, וְנַעֲשֶׂה
אָדָם, שֶׁהָיָה אַתֶּם לֹא תוּכְלוּ
לַעֲשׂוֹתוֹ לְבִדְכֶם, אֲכַל הַגּוֹף יִהְיֶה
שֶׁל שְׁלֹשֶׁתְכֶם, וְהַנְּשָׁמָה שֶׁלִּי.

וַיִּפְּכֶךְ קָרָא לָהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְאָמַר לָהֶם נַעֲשֶׂה אָדָם, אֲנִי
וְאַתֶּם. אֲנִי אֶת הַנְּשָׁמָה, וְאַתֶּם אֶת
הַגּוֹף. וְכֵן הוּא, שֶׁהַגּוֹף הוּא
מִשְׁלֹשֶׁתְכֶם, שֶׁהָיוּ אֲמִנִים בְּמַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית. וְאַתֶּם הַנְּשָׁמָה נִתֵּן
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַשְׁתַּתֵּף
עִמָּהֶם בָּהּ.

בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוּתֵנוּ, כְּלוֹמַר שְׂרָאוֹי
לָנוּ, בְּאוֹתוֹ הַגּוֹף שֶׁנִּלְקַח מֵכֶם,
לְדַעַת וּלְהַדְמוֹת לָכֶם כִּמוֹ אוֹתוֹ
שֶׁנִּלְקַח מִמֶּנִּי, שֶׁהוּא הַנְּשָׁמָה,
שֶׁיִּפְרֹד מִמַּעַשֵׂי הָעוֹלָם, וְתִהְיֶה
תְּשׁוּקָתוֹ וְרָצוֹנוֹ לְעֲלִיּוֹנִים
הַקְדוּשִׁים.

וְעוֹד בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוּתֵנוּ, שֶׁהַגּוֹף
שֶׁנִּלְקַח מֵכֶם לֹא יִהְיֶה בְּקִיּוֹם

לְמִיָּא, עֲבָדוּ כֵן, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, וַיַּעַשׂ
אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ. קָרָא לָאָרֶץ, אָמַר לָהּ
אֲפִיקִי דְשָׁאִים וְעֹשְׁבִים וִיבּוֹלִין וְאִילָנֵי חֻקְלָא,
מִיָּד מָה פָּתִיב בָּהּ. וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׁא עֹשֵׁב
מִזְרִיעַ זָרַע.

קָרָא כִּמוֹ כֵּן לְשָׁמַיִם, אָמַר לוֹן, יִהְיֶה בָכוֹן
נְהוּרִין וּבּוֹצִינִין לְאַנְהָרָא עַל אָרְעָא, הִדָּא
הוּא דְכָתִיב, יִהְיֶה מְאֹרֹת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. קָרָא
כִּמוֹ כֵּן לְמִיָּא, אָמַר לוֹן, אַתּוֹן אֲפִיקוּ רִיחָשָׁא
דְּנוּגִין וְעוֹפִין, וְכַדְדָּמִי לוֹן, הִדָּא הוּא דְכָתִיב,
יִשְׂרָצוּ הַמִּים שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְעַל יְדִיהוֹן
דְּתַלְתָּא אֱלִין, אַתְּעַבִּיד כָּל עוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית,
כָּל חַד וְחַד לְזִיגְיָהּ.

כִּד אַתָּא יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, כְּלָהּ הוּוּ זְמִינִין
לְמַבְרִי כְּשָׁאָר יוֹמִין. אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לֹא שׁוּם חַד מִנְכוֹן, יָכִיל לְמַעַבְד
בְּרִיָּה דָא בְּלַחֲדוּי, כְּשָׁאָר כָּל בְּרִיָּין דִּהּוּוּ עַד
כָּאן, אֲלָא כּוּלְכוֹן תִּתְחַבְּרוּן כְּחֻדָּא וְאַנָּא
עִמָּכֶון, וְנַעֲבִיד אִינְשָׁא. דִּהָא אַתּוֹן לֹא תִיכְלוּן
לְמַעַבְדִּיהּ בְּלַחֲדוּיכוֹן, אֲבָל גּוּפָא יִהְיֶה דִילְכוֹן
תַּלְתִּיכוֹן, וְנַשְׁמָתָא דִילִי.

וַיִּפְּכֶךְ קָרָא לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר לוֹן
נַעֲשֶׂה אָדָם, אֲנָא וְאַתּוֹן. אֲנָא נַשְׁמָתָא,
וְאַתּוֹן גּוּפָא. וְכֵן הוּא, דְּגוּפָא הוּא מִתְלַתְהוֹן,
דִּהּוּוּ אוּפְּמִין בְּעוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית, וְנַשְׁמָתָא
יִתְבָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַשְׁתַּתֵּף עִמָּהוֹן בָּהּ.
בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוּתֵנוּ, כְּלוֹמַר דְּאַתְחַזִּי לָנָא,
בְּהֵהוּא גּוּפָא דְאַתְנָסב מִנְכוֹן,
לְמַגְדַּע וּלְאַדְמָאָה לְכוֹן, וּבְהֵהוּא דְאַתְנָסִיב
מִנִּי, דִּהּוּא נַשְׁמָתָא, דִּיתְפָּרֵשׁ מִעוֹבְדוּי
דְּעֲלָמָא, וִיִּהְיֶה תְּאוּבְתִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְעִילָאִין
קְדִישִׁין.

וְעוֹד בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוּתֵנוּ, דְּגוּפָא דְאַתְנָסִיב

מִכּוֹן, לֹא יִהְיוּ בְּקִיּוֹמָא פְּגִינִיכוֹן. מֵאִי פְּגִינִיכוֹן. פְּאִינוֹן בְּרִיין דְּאַפְקָתוֹן, עַל דְּאִיהוּ עֲפָרָא פִּשְׁאָר כָּל בְּרִיין. וְהָיָא נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא דְאַנָּא יְהִיב בֵּיהּ, דִּיהְיוּ לָהּ קִיּוֹמָא לְעֵלְמִין, דְּלִיתָהּ גּוּפָא, וַיִּדְמָה בְּקִיּוֹמָא לִי.

אָמַר רַבִּי אֶבְהוּ, הֵדִין הוּא בְּרִירָא דְמִלְתָּא, מְשׁוּם דְּאַשְׁתַּכַּח דְּבִבְרָאשִׁית, הוּוּ אֵלִין תִּלְתָּא, שְׁמִיא וְאַרְעָא וּמִיָּא.

ר' אֶלְעָזָר בֶּר ר' שְׁמַעוֹן אָמַר, יְאוּת הוּא. אָבֵל אֲרַעָא נִסְכָּא חִילָא דְתִלְתְּהוֹן בְּלַחֲדָא, עַד דְּהָיוּ בֵּה אַרְבַּע יְסוּדוֹת קְיָיִמִין. מִן שְׁמִיא תְרִין, וּמִן מִיָּא חֵד, וְחֵד דְּבֵה. וְהָיָא אֲפִיקַת גּוּלָמָא דְאָדָם, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נִשְׁמָתָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה וַיַּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים. הָרִי תְרוּיָהוֹן, אֲרַעָא וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּאַשְׁתַּתְּפוּ פַּחְדָּא לְמַעַבְד לֵיהּ, וּבְגִינִיָּה אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ עֲשִׂי אֶת הַגּוֹף, וְאַנָּא נִשְׁמָתָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא כָּל סְפִיקָא דָּא אֶתְעַבֵּר מִינָן.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּהָּיָא גּוּנָא, אֲשַׁתְּתַּף קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעֵלְמָא, בְּבְרִייתָא דְבְּנֵי נִשָּׂא. דִּהָא תְּנִינָן, שְׁלִשָּׁה שׁוּתְפִין בְּאָדָם, הָאִישׁ וְאַשְׁתּוֹ וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כִּהָּיָא גּוּנָא, שְׁמִיא וְאַרְעָא וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁמִים, כְּנָגֵד אִישׁ. אֶרֶץ, כְּנָגֵד אֲשְׁתּוֹ. וְלַעוֹלָם קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְשׁוּתְפִי עִמָּהֶם. וְעַל כֵּן נֶאֱמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּלִשׁוֹן שׁוּתְפוֹת. וְאִין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשׁוּתְפִי עִם שׁוּם בְּרִיָּה, זּוּלַת עִם אָדָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּבִשְׁאָר הַבְּרִיּוֹת מִי מְשׁוּתְפִי עִמָּהֶם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּחַ הָאֲדָמָה, דְּאַמְרָן שְׁהִיא נֶפֶשׁ חַיָּה. אָבֵל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ

כְּמוֹתְכֶם. מַה זֶה כְּמוֹתְכֶם? כְּאוֹתָן הַבְּרִיּוֹת שֶׁהוֹצֵאתֶם, עַל שֶׁהוּא עֹפֶר כִּשְׁאָר כָּל הַבְּרִיּוֹת. וְהַנִּשְׁמָה הַקְדוּשָׁה הִיא שְׁאֵנִי נִתְּנִי בּוֹ, שֶׁיְהִי לָהּ קִיּוֹם לְעוֹלָמִים, שְׁאִינָה גּוֹף, וְתִדְמָה לְקִיּוֹם שְׁלִי.

אָמַר רַבִּי אֶבְהוּ, זֶהוּ בְּרוּר הַדְּבַר, מְשׁוּם שֶׁנִּמְצָא שֶׁבִּבְרָאשִׁית הָיוּ שְׁלֹשׁ אֵלּוּ - שְׁמִים וְאֶרֶץ וּמִיָּם. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, יָפָה הוּא. אָבֵל הָאֶרֶץ לִקְחָה אֶת כֹּחַ שְׁלִשְׁתָּם לְבִדְהָ, עַד שֶׁהָיוּ בֵּה אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת קְיָיִמִים - מִן הַשְּׁמִים שְׁנַיִם, וּמִן הַמִּיָּם אֶחָד, וְהָאֶחָד שְׁבֵה. וְהָיָא הוֹצִיאָה אֶת הַגִּלְגַּל שֶׁל אָדָם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַנִּשְׁמָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה וַיַּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים. הָרִי שְׁנֵיהֶם - הָאֶרֶץ וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא - שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ יַחַד לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ, וּבִגְלָלוֹ אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם. שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לָהּ עֲשִׂי אֶת הַגּוֹף, וְאַנִּי אֶת הַנִּשְׁמָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִנֵּה כָּל הַסֵּפֶק הַזֶּה עֹבֵר מֵעַמּוּנָא.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּגוֹן זֶה שִׁתְּףָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם בְּבְרִיאת בְּנֵי אָדָם, שֶׁהָרִי שְׁנֵינּוּ שְׁלִשָּׁה שְׁתַּפִּים בְּאָדָם, הָאִישׁ וְאַשְׁתּוֹ וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כְּגוֹן זֶה הַשְּׁמִים וְהָאֶרֶץ וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁמִים כְּנָגֵד אִישׁ, אֶרֶץ כְּנָגֵד אֲשְׁתּוֹ, וְלַעוֹלָם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשׁוּתְפִי עִמָּהֶם, וְעַל כֵּן נֶאֱמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּלִשׁוֹן שְׁתַּפּוֹת, וְאִין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשׁוּתְפִי עִם שׁוּם בְּרִיָּה זּוּלַת עִם אָדָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּבִשְׁאָר הַבְּרִיּוֹת מִי מְשׁוּתְפִי עִמָּהֶם? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּחַ הָאֲדָמָה, שְׁאֲמָרוּ

הוא אין מְשׁוּתָף, אֵלֶּא עִם הָאָדָם בְּלָבָד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּוי לָהֶם לְרִשְׁעִים, שְׂאִינָם רוֹצִים לְהִדְבֵּק בְּשׁוֹתְפוֹתָא שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בְּמָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּאוֹתָהּ הַנִּשְׁמָה שֶׁהוּא נָתַן, אֵלֶּא הוֹלֵךְ וְדָבֵק בְּכַח הַבְּהֵמוֹת. הִדָּא הוּא דְכֶתִיב, (תהלים מט כא) וְאָדָם בִּיקָר בַּל יִלִּין נִמְשָׁל בְּבִהֵמוֹת נִדְמוֹ. בַּל יִלִּין, שְׁלֹא רָצָה לַעֲמֹד בְּאוֹתוֹ יָקָר וְתַפְאֶרֶת שֶׁל הַנִּשְׁמָה. אֲבָל מָה חֲטָאתוֹ שֶׁעָשָׂה שֶׁנִּמְשָׁל בְּבִהֵמוֹת, בְּאוֹתוֹ הִפְחֵ שְׁלֵהֶן, הַנִּבְרָת וְהַנְדָּמָה מִהֶרָה, וְלֹא תַעֲלֶה לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּזִּי, אֲזִילָא הָא, פִּי הָא דְאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן אִידִי, דְאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן אִידִי, מֵאִי דְכֶתִיב, (איוב כח י) וְכָל יָקָר רָאִתָּה עֵינֶיךָ, אֵלֶּיךָ נִשְׁמֹתֶיךָ שֶׁל צְדִיקִים, שֶׁהֵם יָקָר וְתַפְאֶרֶת לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן, בָּא וִירָאָה מַעֲלָתוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁהִבְדִּילוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכָּל שְׂאָר הַנִּבְרָאִים. הָאִיף. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, כָּל מָה שֶׁבָּרָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר לְפֻעֲעֵלִים הָאֵלֶּה, שֶׁהֵם יַעֲשׂוּ לְבָדֶם, וְלֹא נִתְיַחַד הוּא עִמָּהֶם. אָמַר עַל הָאָרֶץ, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגו'. אָמַר לַמַּיִם, יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם, וְהוּא לֹא נִתְיַחַד עִמָּהֶם.

בְּשִׁבְרָא הָאָדָם, נִתְיַחַד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּהֶם בְּעֶשְׂרֵיתוֹ, וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם. וְנָתַן בּוֹ קְלָסֶתֶר פָּנִים, רִאִי"ה, רִי"ח, קִימ"ה, הַלִּיכ"ה, מִשׁו"ש, דְּבו"ר, עֲשִׂי"ה, הַמְשִׁילוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו, הִדָּא הוּא דְכֶתִיב, (תהלים ח ז) תַּמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו כָּל שֶׁתָּה תַחַת רַגְלָיו. וּבִשְׁזָרְק בּוֹ נִשְׁמָה, קָם עַל רַגְלָיו, וְנִדְּמָה

וּבִשְׁזָרְק בּוֹ נִשְׁמָה, קָם עַל רַגְלָיו, וְנִדְּמָה לַתַּחְתּוֹנִים וּלְעֲלִיוֹנִים. נִדְּמָה גּוֹפּוֹ לָאָרֶץ, וְנִשְׁמָתוֹ

שֶׁהִיא נֶפֶשׁ חַיָּה. אֲבָל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵין מְשִׁתָּף אֵלֶּא עַל הָאָדָם בְּלָבָד.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי לָהֶם לְרִשְׁעִים שְׂאִינָם רוֹצִים לְהִדְבֵּק בְּשׁוֹתְפוֹתָא שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּמָה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּאוֹתָהּ הַנִּשְׁמָה שֶׁהוּא נָתַן, אֵלֶּא הוֹלֵךְ וְדָבֵק בְּכַח הַבְּהֵמוֹת. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים מט) וְאָדָם בִּיקָר בַּל יִלִּין נִמְשָׁל בְּבִהֵמוֹת נִדְמוֹ. בַּל יִלִּין, שְׁלֹא רָצָה לַעֲמֹד בְּאוֹתוֹ יָקָר וְתַפְאֶרֶת שֶׁל הַנִּשְׁמָה. אֲבָל מָה חֲטָאתוֹ שֶׁעָשָׂה? שֶׁנִּמְשָׁל בְּבִהֵמוֹת, בְּאוֹתוֹ הִפְחֵ שְׁלֵהֶן הַנִּבְרָת וְהַנְדָּמָה מִהֶרָה, וְלֹא תַעֲלֶה לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּזִּי, זֶה הוֹלֵךְ, כְּמוֹ מָה שֶׁאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן אִידִי, שֶׁאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן אִידִי, מָה שֶׁכְּתוּב (איוב כח) וְכָל יָקָר רָאִתָּה עֵינֶיךָ, אֵלֶּיךָ נִשְׁמֹתֶיךָ שֶׁל צְדִיקִים, שֶׁהֵם יָקָר וְתַפְאֶרֶת לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן, בָּא וִירָאָה מַעֲלָתוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁהִבְדִּילוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכָּל שְׂאָר הַנִּבְרָאִים, אִיף? אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, כָּל מָה שֶׁבָּרָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר לְפֻעֲעֵלִים הָאֵלֶּה שֶׁהֵם יַעֲשׂוּ לְבָדֶם, וְלֹא נִתְיַחַד הוּא עִמָּהֶם. אָמַר עַל בְּרִיּוֹת הָאָרֶץ, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגו', אָמַר לַמַּיִם יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם, וְהוּא לֹא נִתְיַחַד עִמָּהֶם.

בְּשִׁבְרָא הָאָדָם, נִתְיַחַד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּהֶם בְּעֶשְׂרֵיתוֹ וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם. וְנָתַן בּוֹ קְלָסֶתֶר פָּנִים, רִאִי"ה, רִי"ח, קִימ"ה, הַלִּיכ"ה, מִשׁו"ש, דְּבו"ר, עֲשִׂי"ה. הַמְשִׁילוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים ח) תַּמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו כָּל שֶׁתָּה תַחַת רַגְלָיו.

וּבִשְׁזָרְק בּוֹ נִשְׁמָה, קָם עַל רַגְלָיו, וְנִדְּמָה לַתַּחְתּוֹנִים וּלְעֲלִיוֹנִים. נִדְּמָה גּוֹפּוֹ לָאָרֶץ, וְנִשְׁמָתוֹ